

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamine

Hariduslike erivajadustega õpilase õppe korraldamine kuulub Jakob Westholmi Gümnaasiumi õppekava juurde.

Tallinna Jakob Westholmi Gümnaasiumi õppe- ja kasvatustöö eesmärgiks on luua igale õpilasele võimalus saada oma võimetele vastav hea haridus.

Tööd hariduslike erivajadustega õpilastega koordineerib hariduslike erivajaduste õpilaste õppe koordineerija (edaspidi ka HEVKO).

1. ÕPIABI JA TUGISÜSTEEM

PÕHIMÕTTED

Õpiabi ja tugisüsteem lähtub järgmistest põhimõtetest:

- erivajaduste, sh andekuse võimalikult varajane märkamine;
- lapse erivajaduste määratlemisel kohene tugiteenuste rakendamine;
- lapse erivajadustest lähtuvalt soodsa arengukeskkonna loomine;
- lapse ja perekonna kaasamine arendus/õpetustegevusse, sh nõustamine, juhendamine jm;
- spetsialistide kaasamine arendus/õpetustegevusse, so meeskonna- ja võrgustikutöö korraldamine.

EESMÄRK

Õpiabi ja tugisüsteemi eesmärk on toetada põhikooli 1.-9. klassi õpilaste arengut tulenevalt tema hariduslikest erivajadustest, andekus ja võimaldada tal saavutada põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava nõuetele vastavaid õpitulemusi.

Õpiabi ja tugisüsteem on suunatud:

- õpiraskustega õpilastele;
 - koolist pikaajaliselt põhjusega puudunud õpilastele;
 - käitumisprobleemidega õpilastele;
 - tervisehäiretega õpilastele;
 - andekatele õpilastele.

ÕPIABI ja TUGISÜSTEEMIS OSALEVAD

DIREKTSIOON

Direktsioon arutab läbi HEVKO ettepanekud hariduslike erivajadustega õpilastele rakendatavate meetmete kohta uueks õppeveerandiks iga õppeveerandi II nädalal ning teeb otsused. Õppeveerandi keskel ilmnevate probleemidega tegeleb juhtkond jooksvalt.

KLASSIJUHATAJA/ KLASSIÕPETAJA/

Õpilase probleemide esmane märkaja on õpetaja. Õpiraskuste püsimisel konsulteerib klassijuhataja/klassiõpetaja HEV koordineerijaga, et kohaldada õpilasele tunnis või tunniväliselt tõhusamat õpiabi.

Vajadusel esitab HEVKOle taotluse õpilase õpiabirühma suunamiseks (vorm lisa 1).

- ☐ informeerib lapsevanemat;
- ☐ juhendab ja nõustab oma klassi õpilasi ja lapsevanemaid tugisüsteemi võimaluste osas;
- ☐ koordineerib koostööd aineõpetajate vahel;
- ☐ suunab ja jälgib õpilaste kui isiksuste arengut.

Osaleb õpilase individuaalse arengukaardi (lisa 7) täitmisel ning õpilase isikliku õppeplaani (juhend lisa 2 ja vorm lisa 3) või õpilase individuaalse õppekava (juhend lisa 4 ja vorm lisa 5) koostamisel.

Koostöös õppealajuhataja ja õpiabirühma õpetajaga osaleb õpitulemuste teatise (lisa 8) koostamisel.

AINEÕPETAJA

Õpetaja kasutab tundides erivajadusega õpilase abistamiseks vajalikke võtteid: õpilase eripärast tulenev lähenemine, individuaalne juhendamine ja sobiva õppevara kasutamine. Väljaspool tunde lisanduvad konsultatsioonitunnid.

Aineõpetaja analüüsib õpilasele osutatud omapoolset abi õpetamisel ning annab hinnangu valitud meetodite tulemuslikkusele. Vajadusel esitab HEVKOle taotluse õpilase õpiabirühma suunamiseks (vorm lisa 1).

- ☐ märkab ning toetab abivajavat õpilast;
- ☐ informeerib koostöös klassijuhatajaga lapsevanemat;
- ☐ koostab vajadusel individuaalse õppekava oma aine mahus;
- ☐ annab vajadusel hinnangu õpilase arengu osas oma aines.

Osaleb õpilase individuaalse arengukaardi (vorm lisa 7) täitmisel ning vajadusel koostab õpilase isikliku õppeplaani (juhend lisa 2 ja vorm lisa 3) või õpilase individuaalse õppekava (juhend lisa 4 ja vorm lisa 5).

HEV ÕPPE KOORDINEERIJA

Toetab õpetajat töös haridusliku erivajadusega õpilastega, korraldab koostööd tugisüsteemi spetsialistide vahel, määrab koostöös spetsialistidega sobiva õpiabivormi ja jälgib/hindab õpiabi tõhusust, suunab õpilase individuaalse arengukaardi täitmist. Tulenevalt vajadusest teavitab ja nõustab koordineerija lapsevanemat, teeb ettepanekuid direksioonile vajalike meetmete rakendamiseks, koordineerib tugisüsteemi koostööd asutuses ning selle väliselt.

- ☐ koostöös klassijuhataja, aineõpetaja ja tugispetsialistidega määratleb HEV õpilase;
- ☐ informeerib kogu kollektiivi HEV õpilaste erivajadustest, käitumisest, saavutustest;
- ☐ dokumenteerib õpilaste erivajadusi;
- ☐ hindab kooli HEV õpilaste õppekorraldust;
- ☐ teeb koostööd õpilaste, lapsevanemate ning teiste spetsialistidega;
- ☐ korraldab koolivälise spetsialistide toe.

HEVKO koordineerib õpilase individuaalse arengukaardi täitmist ning vastutab HEV õpilasi puudutavate konsultatiivsete otsuste säilitamise ja juhtkonnale tugisüsteemide määramiseks vajaliku teabe edastamise eest.

PSÜHHOLOOG

Psühholoog abistab klassijuhatajaid õpilase individuaalsuse väljaselgitamisel. Vastavalt vajadusele osaleb psühholoog HEV-alastes vestlusringides ja nõustab lapsevanemaid kooliküpsuse ning HEV küsimustes.

- ☐ viib läbi esmaseid psühholoogilisi uuringuid ning annab vastavaid hinnanguid;
- ☐ nõustab õpilasi, õpetajaid ning lapsevanemaid;
- ☐ teeb koostööd aine- ja klassiõpetajatega;
- ☐ teeb koostööd teiste eriala spetsialistidega.

LOGOPEED

Logopeed toetab õpilase arengut, aidates kaasa õpilase kõne arengule, mis on vajalik õppekava omandamiseks. Õppeaasta esimese kolme nädala jooksul selgitab logopeed välja kõneravi vajavad põhikooli I astme õpilased. Erilise tähelepanu all on esimese klassi õpilaste õpiabi vajaduste väljaselgitamine.

- ☐ selgitab välja kõnepuuded õpilasel;
- ☐ tegeleb kõnepuute ennetamise, kõrvaldamise ning leevendamisega;
- ☐ teeb koostööd teiste spetsialistidega.

ÕPIABIRÜHMA ÕPETAJA

Õpiabirühma õpetaja valib sobiva õppemetoodika, õppematerjalid ning arendab õpilase õpioskuste ja enesekontrolli kujundamist. Aineõpetajaga koostöös otsustatakse parim lahendus õppematerjali omandamiseks ning teadmiste kontrollimiseks. Õpiabirühma õpetaja osaleb õpilase teadmiste hindamisel.

Õpiabirühma õpetaja nõustab lapsevanemat erivajadusega õpilase arendamisel ja tema toimetuleku toetamisel ning lähtuvalt vajadusest ja vastavalt võimalustele aitab jõukohastada tema õppimist tunnis.

- ☐ selgitab välja koos aineõpetaja/klassijuhatajaga õpiabi vajavad õpilased;
- ☐ teeb koostööd klassijuhatajatega, aineõpetajatega, lapsevanematega;
- ☐ aitab kujundada õpilastel õpioskusi ja teadmisi läbi erimetoodiliste võtete ja diferentseeritud töö.

Koostöös õppealajuhataja ja klassijuhatajatega osaleb õpitulemuste teatise (lisa 6) koostamisel.

KOOLI ÕDE

Kooliõde nõustab õpetajaid ja tugisüsteemi liikmeid õpilaste terviseprobleemide küsimustes. Vajadusel osaleb kooli õde tugisüsteemi koosolekutel.

2. Õpiabi ja tugisüsteemi meetmed koolis

Õpiabi ja tugisüsteemi meetmeteks on märkamine ja esialgne toetamine, kõiki õpilasi hõlmavad tegevused (klassiõpetaja/aineõpetaja konsultatsioonid, arenguestlused, kontakt koduga, kontakt teiste õpetajatega, õpiabitunnid, pikapäevavähi, huviringid).

Õpilaste vajaduste, pädevuste ja potentsiaali väljaselgitamine, hariduslike erivajadustega, sh andekaid lapsi hõlmavad tegevused (õpilase individuaalse arengukaardi täitmine ja selle analüüs, võrgustikutöö kooli spetsialistidega, kooli spetsialistide uuringud).

Koolipoolsete täiendavate toetuste rakendamine (õpiabi, logopeediline abi, meditsiiniline nõustamine, sotsiaalpedagoogiline abi, individuaalse õppekava rakendamine, täiendav õppetöö õppeaasta lõpus, klassikursuse kordamine)

Kooliväliste tugisüsteemide kaasamine (suunamine erispetsialistide konsultatsioonile, suunamine nõustamiskomisjoni, õppenõustamiskeskuse spetsialistide kaasamine jne) ning vajadusel ja tingimuste olemasolul kaasava õpetuse rakendamine.

Tugimeetmed

Andekate õpilaste arengut toetavad tegevused on õpetajate individuaalne juhendamine, süvaõppetunnid, aineriingid, valikained, projektitööd, koolisisesed ja – välised konkursid ning võistlused, teaduskool ja teaduskeskused, õpilasakadeemiad jne. Andekate õpilaste tegevust koordineerivad õppetoolide poolt määratud õpetajad.

Õpiabirühma tunnid on toeks õpiraskustega õpilastele. Õpiabi tundides arendatakse õpilase mälu, taju, tähelepanu ja mõtlemist läbi erinevate õppeainete. Õpiabi tunnid toimuvad kas väikestes gruppides või individuaalselt. Iga õpilase õpiabi vajadust käsitletakse eraldi juhtumina. Õpiabitundidesse suunatakse õpilane peale pikaajalist puudumist või ajutise õpiraskuse korral terveks õppeveerandiks, kuid kohalkäimise sagedus ja tundide arv nädalas ning vastavad otsused tehakse jooksvalt ja juhtumipõhiselt.

Ainekonsultatsioonid

Igal õpetajal on üks/kaks korda nädalas konsultatsiooni aeg. Konsultatsiooni eesmärk on jagada õpilastele täiendavaid selgitusi tunnis läbi võetud teemade kohta

Individuaalne õppekava (lisa 3 ja 3a) koostatakse mistahes koolis või klassis õppivatele teistest oluliselt erinevate oskuste ja võimetega õpilastele, kes vajavad kooli ainekavast erinevat õppesisu ja -tingimusi kas osaliselt või täielikult mõne või kogu aine/ainelõigu õppimisel või õpitegevuse ja käitumise suunamisel. IÕK koostamise aluseks on pedagoogilised, psühholoogilised ja vajadusel ka meditsiinilised uuringud.

Isiklik õppeplan

HEV koordineerija ettepanekul on õpiraskustega või pikemat aega põhjusega puudunud ning vajaduse korral ka andekale õpilasele võimalik rakendada isiklikku õppeplani (IP) ühes või mitmes õppeaines lühemaks või pikemaks perioodiks. Õpilase IP (Lisa 2ja 2a) koostab aineõpetaja, teavitades IP-st ka klassijuhatajat ning HEVKOt.

Täiendav õppetöö Õpilastele, kellele tuleks ühes või mitmes õppeaines kokkuvõtva hindena välja panna mitterahuldav aastahinne, määratakse õppenõukogu otsusega täiendav õppetöö. Täiendavale õppetööle määratud õpilane täidab aineõpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, mis toetavad nõutavate teadmiste ja oskuste omandamist õppeaines.

Klassikursuse kordamine I-III kooliastmes võib erandjuhul õpilase jätta klassikursust kordama. Õppenõukogu kaasab otsuse tegemisel õpilase ja tema seadusliku esindaja ning kuulab ära nende arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema välja toodud kaalutlused, millest tulenevalt on leitud, et õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks on otstarbekas jätta õpilane klassikursust kordama.

Ümarlaua kohtumised (klassijuhataja-lapsevanem-õpilane, tugispetsialistid) on koostöövorm, mis toetab õpilase individuaalset arengut, eneseanalüüsi ning suurendab õpilase vastutust oma õpitulemuste ja käitumise eest koolis. Vanemate kaasamine aitab ühtlustada kodu ja kooli nägemust õpilase arengust (vorm lisa 5).

Arenguestlused Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguestlus, mille põhjal lepatakse kokku edasised õppe- ja arengu eesmärgid. Arenguestlusel osalevad õpilane, lapsevanem ning klassijuhataja. Kaasata võib ka erinevaid tugispetsialiste.

Logopeedilist abi pakutakse kirjaliku ja suulise kõneraskustega õpilastele kõneravi tundides. Vajadusel toimuvad individuaaltunnid.

Psühholoogiline nõustamine õpilastele, lapsevanematele ja lapse pereliikmetele. Psühholoog osaleb koostöös teiste spetsialistidega (klassijuhataja, aineõpetaja, sotsiaalpedagoog, kooliõde, õppealajuhataja) õpilase paremaks toimetulekuks vajaliku tegevusplaani koostamisel ja toimimise tagamisel.

Lisad:

Lisa 1 Vorm Õpetaja taotlus õpilase suunamiseks õpiabirühma või haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks

Lisa 2 Juhend Õpilase isiklik õppeplan

Lisa 3 Vorm Õpilase isiklik õppeplan

Lisa 4 Juhend Individuaalse õppekava

Lisa 5 Vorm Individuaalne õppekava

Lisa 6 Ümarlaua kohtumise protokoll

Lisa 7 Õpilase individuaalse arengu kaart

Lisa 8 Õpitulemuste teatis